

Justyna Kisiel,
Danuta Zajączkowska,
Dariusz Zajączkowski¹

Projekt Banku Informacji Zawodowej w Kłodzkiej Szkole Przedsiębiorczości

Pomysł na pracę o Banku Informacji Zawodowej w Kłodzkiej Szkole Przedsiębiorczości zrodził się już podczas Dni Przedsiębiorczości, które organizowane są co roku w naszej szkole. To właśnie podczas ostatnich październikowych targów zawodowych, okazało się, że młodzież potrzebuje fachowych porad z doradztwa zawodowego.

Uczniowie są zainteresowani swoim dalszym losem i chcą wiedzieć jak najwięcej o kierunkach nauczania, możliwości podjęcia dalszego kształcenia czy podjęciu pierwszej pracy po skończeniu szkoły. Szkoła jest dla nich pierwszym i chyba najważniejszym miejscem, gdzie mogą zasięgnąć tych wszystkich informacji. Tylko wzajemna współpraca szkoły i ucznia może sprzyjać prawidłowemu przygotowaniu go do życia i pracy. Dzisiejsza młodzież potrzebuje świadomości, że wybierając kierunek kształcenia musi być świadoma ciągłych zmian zachodzących na rynku pracy. Bank Informacji Zawodowej będzie miejscem, w którym uczniowie znajdą wiele odpowiedzi na pytania.

Przed przystąpieniem do napisania pracy, opracujemy i przeprowadzimy ankietę, we wszystkich typach szkół, która odpowie na pytanie: Jaka jest potrzeba istnienia doradztwa zawodowego w szkole? Wyniki ankiety zostaną zaprezentowane w pracy.

Bank Informacji Zawodowej będzie służyć nie tylko uczniom, ale także nauczycielom. Przygotowane pomoce dydaktyczne będzie można wykorzystywać na lekcjach wychowawczych. Zaprezentowanie na Radzie Pedagogicznej prezentacji o naszej pracy, przybliży nauczycielom i pedagogom, czego będą mogli się spodziewać po naszej pracy i w jaki sposób będą mogli z niej korzystać.

Praca zostanie podzielona na części, aby każdy szybko mógł odnaleźć poszukiwane dla siebie informacje. Do pracy zostaną dołączone materiały w postaci filmów dydaktycznych, które będzie można wykorzystać do ćwiczeń i treningów.

Uważamy, że wszystkie działania, które mogą pomóc młodemu człowiekowi odnaleźć się na rynku pracy, są bezcenne. Jeżeli uczeń świadomie wybierze dalszą drogę kształcenia, szybciej będzie mógł realizować własne cele. Zmieniający się rynek pracy wymaga od młodego człowieka mobilności, kreatywności i gotowości podjęcia szybkich zmian. Jeśli dobrze przygotujemy go do takiego życia, łatwiej będzie mu się przekwalifikować i znaleźć dla siebie miejsce na rynku pracy.

Dlatego, uważamy, że warto będzie utworzyć w naszej szkole Bank Informacji Zawodowej, który stanie się miejscem, gdzie młody człowiek będzie mógł znaleźć odpowiedzi na nurtujące go pytania o swoją przyszłość.

¹ *Justyna Kisiel*, nauczyciel języka polskiego w Kłodzkiej Szkole Przedsiębiorczości w Kłodzku; *Danuta Zajączkowska*, nauczyciel przedmiotów informatycznych w Kłodzkiej Szkole Przedsiębiorczości w Kłodzku; *Dariusz Zajączkowski*, nauczyciel wychowania fizycznego w Kłodzkiej Szkole Przedsiębiorczości w Kłodzku.

HISTORIA SZKOŁY

Dnia 19 czerwca 1974 r. odbyło się zebranie połączonych Rad Pedagogicznych Technikum Mechanicznego i ZSZ nr 2 oraz Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 1. Z upoważnienia Kuratorium Okręgu Szkolnego we Wrocławiu połączenia obu szkół w Zespół Szkół Zawodowych dokonała dr Stanisława Grzęda.

Dyrektorem naczelnym został mianowany mgr inż. Jan Stężyła, a jego zastępcami mgr Elżbieta Jasińska, mgr Antoni Misiaszek, mgr Henryk Mojek i mgr Wacław Niemesz.

Utworzenie Zespołu Szkół Zawodowych pozwoliło na rozwiązanie wielu problemów natury organizacyjnej: lepsze gospodarowanie kadrami, bazą dydaktyczną i planowanie remontów całego obiektu.

Poprzez remonty adaptacyjne i przeróbki dyrekcja szkoły widziała możliwość pozyskania nowych pomieszczeń dydaktycznych, których w związku z dochodzeniem nowych specjalności odczuwano cięży deficyt.

Ponadto w latach 1974-75 dokonano w całym gmachu wymiany oświetlenia z żarowego na jarzeniowe i zainstalowano nową stolarkę okienną i drzwiową. Na dziedzińcu szkolnym wybudowano nowe magazyny i garaże.

W roku 1978 trzeba było zainstalować obok sali gimnastycznej garaż na pomieszczenie dla zakupionego autobusu marki Škoda - Karosa Lux. W tym też roku rozpoczęło się instalowanie w południowym skrzydle gmachu sanitariatów dla potrzeb internatu i szkoły.

Do czasu wspomnianego połączenia jednostki szkolne dzieliły się na specjalności męskie i żeńskie. Zespół Szkół Zawodowych natomiast nabrał charakteru koedukacyjnego. W związku z tym ujawniły się nowe aspekty wychowawcze. Ożywiło się życie towarzyskie młodzieży i uaktywniła się praca pozalekcyjna o charakterze kulturalno-rozrywkowym. Ośrodkiem tej działalności była świetlica szkolna, gdzie odbywały się niektóre uroczystości szkolne, konkursy, kabarety młodzieżowe i wieczorki taneczne.

W wyniku współpracy z miejscowym środowiskiem twórczym i Biurem Wystaw Artystycznych organizowano tam również małe wystawy malarstwa i grafiki. Ciekawymi formami pracy i imponującym dorobkiem może poszczycić się Klub Miłośników Teatru 1212 posiadającym bogatą kolekcję plakatów teatralnych, filmowych i muzealnych oraz listów wybitnych artystów, pisarzy i publicystów.

W maju 1977 roku mgr Wacław Niemesz, który był inicjatorem tej działalności, udostępnił wspomniane zbiory na wystawę w Kuratorium Oświaty i Wychowania w Wałbrzychu.

Oprócz korespondencji organizowane były bezpośrednie spotkania młodzieży z wybitnymi ludźmi reprezentującymi polską kulturę, naukę i politykę. Ale szkoła miała zaszczyt gości w swoich murach także przedstawicieli ośrodków uniwersyteckich: Bratysławy, Kijowa i Miskolca. Znacznie częstsze były spotkania z miejscowymi ciekawymi ludźmi, w tym z kombatantami II wojny światowej.

Między innymi kilkakrotnie gościł w naszej szkole Emil Czech, który w maju 1944 r. przez odegranie krakowskiego hejnału obwieścił zwycięstwo polskich żołnierzy pod Monte Casino.

Praca dydaktyczno-wychowawcza w Zespole Szkół Zawodowych miała charakter otwarty, odbywała się w atmosferze współpracy i partnerstwa z różnymi instytucjami Kłodzka; Kłodzką Fabryką Urządzeń Technicznych, Sudecką Brygadą WOP, Sądem Rejonowym, Komendą Miejską Milicji Obywatelskiej, Kłodzkim Ośrodkiem Kultury, Młodzieżowym Domem Kultury.

Długoletnia już współpraca szkoły z Zarządem Powiatowym, a później z miejskim Towarzystwem Wiedzy Powszechnej zaowocowała różnymi formami działania, jak: Klub Teatru Telewizji, Studium Wiedzy Pedagogicznej dla rodziców oraz cykl dyskusji pn.: "Młode Pokolenie Polski Ludowej".

Ponadto w szerokim zakresie wykorzystuje się w pracy dydaktyczno-wychowawczej materiały i publikacje TWP. Szkoły wchodzące obecnie w skład Zespołu Szkół Zawodowych w Kłodzku uczestniczyły zawsze w różnych konkursach, turniejach i olimpiadach o charakterze ogólnokształcącym i zawodowym. Pozwalało to na konfrontację poziomu pracy naszej szkoły z innymi. Na tym odcinku mamy do odnotowania liczne sukcesy.

W chwili powstania Zespół Szkół Zawodowych liczył 75 oddziałów zgrupowanych w 12 typach różnych szkół zawodowych. W następnych latach po szczytowym pod względem ilości oddziałów i uczniów roku 1975/76 w liczebność Szkoły ulega zmniejszeniu kosztem szkoły dla dorosłych, co świadczyło o nasyceniu rynku pracy ludźmi wykształconymi. Następnie w latach 80 zmniejsza się liczba oddziałów technikum po zasadniczej szkole zawodowej a w latach 90 oddziały zasadniczej szkoły zawodowej kształcącej w dużej mierze rzeszę bezrobotnych co miało niebagatelne znaczenie dla restrukturyzowanego naszego regionu z przemysłu ciężkiego i maszynowego, a przede wszystkim górniczego na turystyczny geograficznie i dziejowo przypisany Kotlinie Kłodzkiej.

Stan wojenny wprowadzony 13 grudnia 1981 r. ze wszystkimi swoimi negatywnymi skutkami zarówno politycznymi, pseudo-nowymi założeniami oświatowymi, recesją gospodarczą wywiera piętno także na brak rozwoju szkoły i warsztatów szkolnych popadających w zastój i zadłużenie. Od roku 1985 do 1991 liczba oddziałów prowadzonych przez szkołę jest najmniejsza w jej ostatnim ćwierćwieczu. Nie ustała jednak zmudna codzienna praca nauczycieli realizujących ustalone programy nauczania, których efektem są m. in. osiągnięcia uczniów w olimpiadach i konkursach.

Systematycznie w ramach posiadanych coraz skromniejszych środków poprawiano stan bazy szkolnej: odnawiano sale lekcyjne, wykonano boazerię na parterze, I piętrze, w izbie tradycji szkoły, założono telewizję szkolną w sali 309 i 312. Zmieniono węzły sanitarne, wyposażenie i sprzęt w internacie, który w okresie wakacji służył za dom wczasowy dla nauczycieli.

Wykonanych zostało wiele prac społecznych i zarobkowych przez młodzież, głównie w ramach Szkolnej Komendy OHP zarówno w kraju jak również w ówczesnych: Niemieckiej Republice Demokratycznej i Czechosłowacji. Zakupiono drugi samochód fiat 126p w przeznaczeniu do nauki jazdy oraz Żuk dla zaopatrzenia.

Zmiany ustrojowe zapoczątkowane 4 czerwca 1989 pierwszymi na wpół demokratycznymi (kontraktowymi) wyborami parlamentarnymi, zrujnowana i doprowadzona do krachu finansowego gospodarka, a następnie w drastyczny sposób przestawiana na tory wolnorynkowe zmusza do weryfikacji całego systemu kształcenia szczególnie kadr zawodowych mogących sprostać nowym wyzwaniom i zaniechać kształcenia bezrobotnych, zwłaszcza w województwie wałbrzyskim, zdominowanym przez przemysł ciężki, szczególnie górniczy, a które posiada tak wielkie, nie wykorzystywane, wręcz zaniedbane, walory geograficzne i turystyczne.

Załamuje się dotychczasowy system kształcenia praktycznego na warsztatach szkolnych, które z braku zamówień i zerwania więzi kooperacyjnych stają na krawędzi bankructwa jako nikomu niepotrzebne. W sytuacji zapaści materialnej i finansowej szkół zgodnie z nową ustawą o systemie oświaty z 1991 r. przeprowadzone zostają przez Kuratoria Oświaty pierwsze w historii konkursy na stanowisko dyrektora, w tym w naszej szkole, w wyniku którego z dniem 01.09.1992 r. stanowisko dyrektora obejmuje mgr Witold Krzelowski.

Od 2002 roku na wniosek Rady Pedagogicznej szkoła nosi nazwę **Kłodzka Szkoła Przedsiębiorczości**.

Organem prowadzącym jest Rada Powiatu Kłodzkiego.

Organem nadzorującym Szkołę jest Dolnośląski Kurator Oświaty.

Oferta edukacyjna szkoły znajduje się na stronie internetowej szkoły www.ksp.klodzko.pl. Jest ona aktualizowana co roku w miarę zapotrzebowania związanego z rynkiem pracy na terenie Ziemi Kłodzkiej. Na kolejnych stronach przedstawiona została aktualna oferta edukacyjna Kłodzkiej Szkoły Przedsiębiorczości.

Oferta edukacyjna Kłodzkiej Szkoły Przedsiębiorczości

Lp.	Nazwa typu szkoły	Stosowany skrót	Podbudowa	Cykl kształcenia	Nauczane zawody, profile, rozszerzenia
1.	ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA nr 2	ZSZ	Gimnazjum	2 lub 3	Zawody: a) kucharz małej gastronomii, b) mechanik pojazdów samochodowych, c) wielozawodowa,
2.	II LICEUM PROFILOWANE	LP	Gimnazjum	3	Profile: a) ekonomiczno - administracyjny, b) kształtowanie środowiska, c) mechatroniczny, d) socjalny, e) usługowo – gospodarczy, f) zarządzanie informacją,
3.	II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	LO	Gimnazjum	3	Rozszerzenia: a) ogólne, b) językowe, c) informatyczne,
4.	TECHNIKUM nr 2	T	Gimnazjum	4	Zawody: a) technik ekonomista, b) technik hotelarstwa, c) technik mechanik, d) technik żywienia i gospodarstwa domowego
5.	SZKOŁA POLICEALNA DLA DOROSŁYCH nr 2	SP	LO LP T	do 2 do 2	Zawody: a) technik informatyk, b) technik obsługi turystycznej,
6.	II UZUPEŁNIAJĄCE LO DLA DOROSŁYCH	ULOd	ZSZ	2	Rozszerzenia: a) ogólne,
7.	TECHNIKUM UZUPEŁNIAJĄCE DLA DOROSŁYCH nr 2*	TUd	ZSZ	3	Zawody: a) technik mechanik, b) technik żywienia i gospodarstwa domowego,

- w obecnym roku szkolnym nie było naboru

BAZA SZKOŁY

Siedzibą szkoły jest budynek przy ul. Szkolnej 8 w Kłodzku.

Znajduje się w nim 41 sal lekcyjnych, w tym 4 pracownie języków obcych, 5 pracowni komputerowych, Centrum Informacyjne w bibliotece szkolnej, świetlica szkolna, sala gimnastyczna, warsztaty gastronomiczne oraz pracownie technologiczne do zajęć gastronomicznych i przedmiotów samochodowych.

Na parterze budynku głównego jest stołówka, serwująca obiady dla uczniów, nauczycieli i gości spoza szkoły. W stołówce odbywają praktykę uczniowie naszej szkoły uczący się w zawodzie kucharz małej gastronomii.

W tzw. suterenie uczniowie mają do dyspozycji 2 kawiarenki szkolne.

W budynkach przyległych do szkoły znajdują się pozostałe 2 sale gimnastyczne i siłownia, warsztaty mechaniczne i samochodowe.

W lutym 2001 roku w naszej szkole rozpoczęła działalność nowa placówka informacyjna. Jest nią Gminny Punkt Informacji Europejskiej. Zadaniem Punktu jest dostarczenie informacji związanych z przystąpieniem i obecnie członkostwem Polski w Unii Europejskiej.

Działalność GPIE nastawiona jest przede wszystkim na informowanie młodzieży szkolnej i studentów ale także innych zainteresowanych, którzy szukają obszernej i precyzyjnej informacji na temat głównych wyznaczników integracji europejskiej.

W Punkcie dostępne są zarówno materiały informacyjne, takie jak broszury, książki czy ulotki, ale również dane dotyczące adresów instytucji rządowych zajmujących się informowaniem społeczeństwa o UE.

Dodatkowo GPIE umożliwiła uzyskanie informacji za pośrednictwem Internetu w szkolnej pracowni komputerowej. Opiekunem Punktu jest nauczyciel przedmiotów informatycznych – Ireneusz Basaj.

Kwestionariusz ankiety przeprowadzonej wśród uczniów losowo wybranych w Kłodzkiej Szkole Przedsiębiorczości

Ankieta

„Plany edukacyjno-zawodowe uczniów KSP”

Wyniki ankiety mają być wykorzystane do analizy potrzeb uczniów KSP w związku z poradnictwem zawodowym.

Ankieta jest anonimowa.

Zaznacz wybraną odpowiedź.

1. Czy orientacja zawodowa prowadzona w szkole zaspokaja Twoją ciekawość na temat zawodów?

tak

nie

częściowo

2. W jakim stopniu, wg Ciebie, szkoła pomaga w planowaniu przyszłości edukacyjno-zawodowej?

bardzo dobrze

dobrze

dostatecznie

niedostatecznie

3. Czy, wg Ciebie, korzystne dla uczniów byłoby powołanie **Szkolnego Doradcy Zawodowego** i utworzenie **Banku Informacji Zawodowej w KSP**, który pomógłby w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej?

tak

nie

nie mam zdania

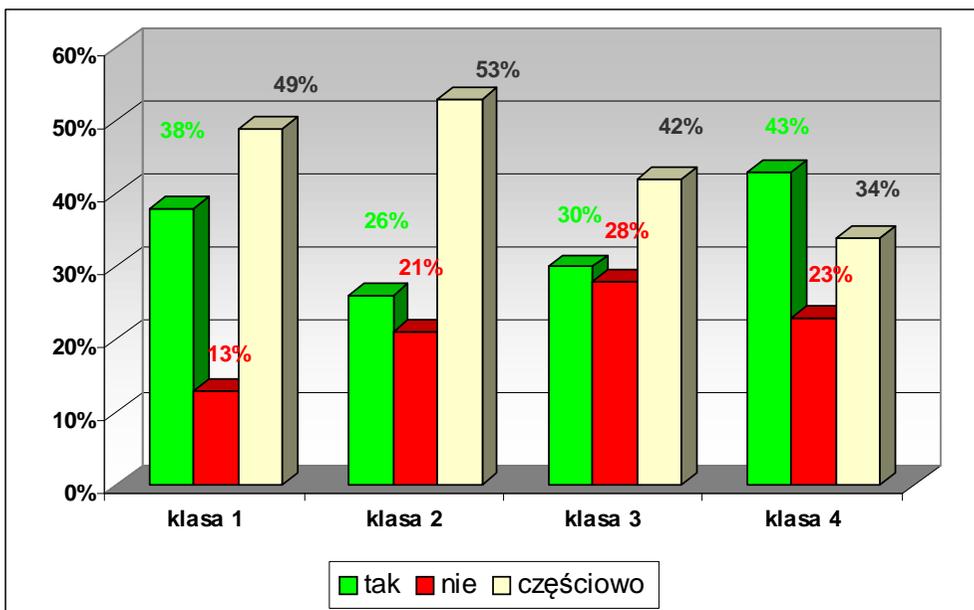
Dziękujemy za udział w badaniu.

WYNIKI PRZEPROWADZONYCH ANKIET W KLASACH I – IV

w Kłodzkiej Szkole Przedsiębiorczości

Pytanie 1

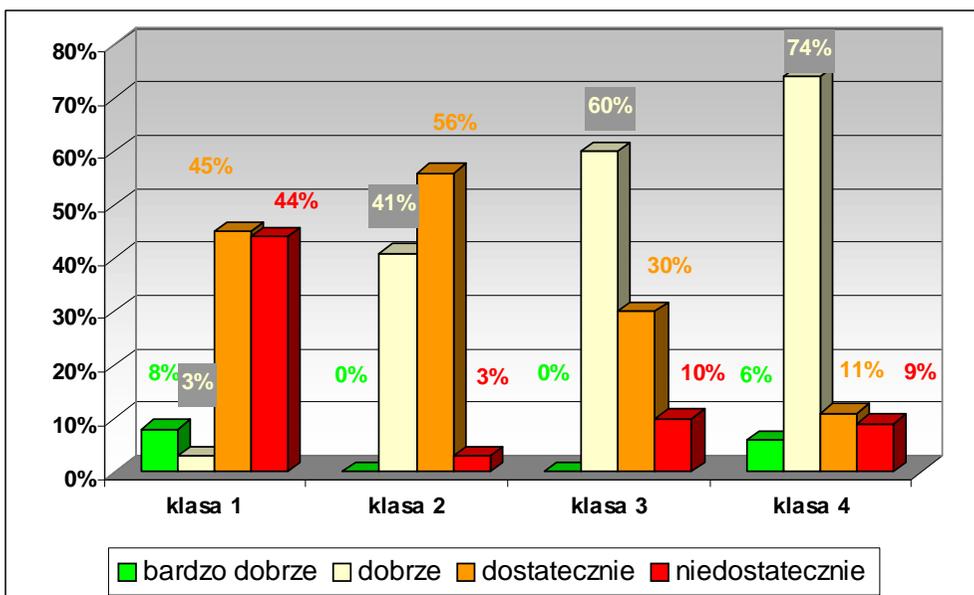
Czy orientacja zawodowa prowadzona w szkole zaspokaja Twoją ciekawość na temat zawodów?

Wykres 1

Pytanie 2

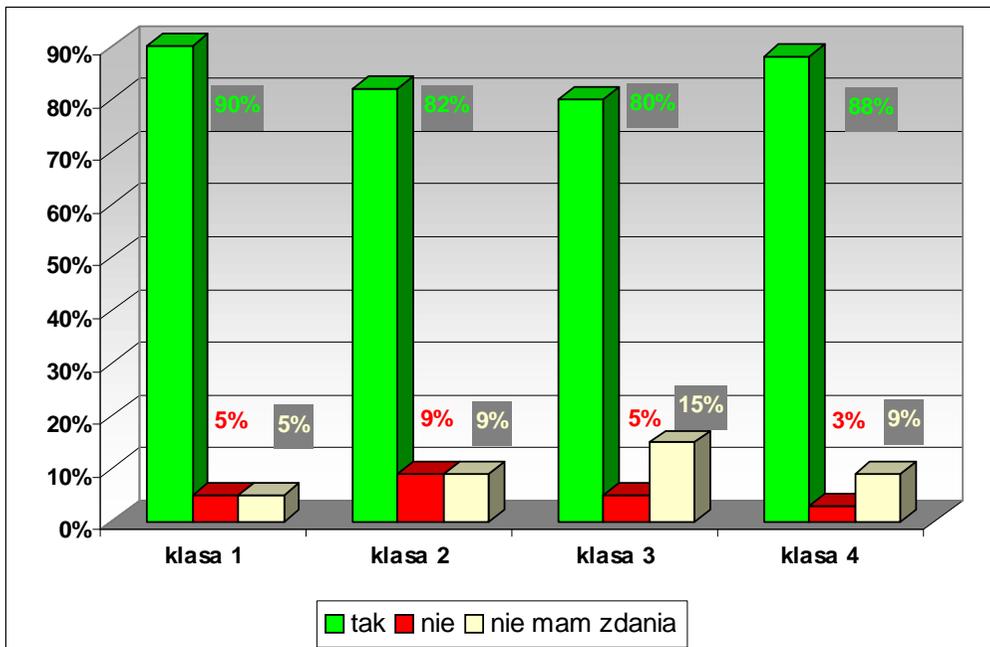
W jakim stopniu, wg Ciebie, szkoła pomaga w planowaniu przyszłości edukacyjno-zawodowej?

Wykres 2

Pytanie 3

Czy, wg Ciebie, korzystne dla uczniów byłoby powołanie SZKOLNEGO DORADCY ZAWODOWEGO i BANKU INFORMACJI ZAWODOWEJ w KSP, który pomógłby w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej?

Wykres 3

Poprzez ankietę poszukiwano m.in. odpowiedzi na pytania:

- Jak uczniowie oceniają działania szkoły na rzecz informacji edukacyjno-zawodowej?
- Jakie są oczekiwania uczniów wobec szkoły w zakresie poradnictwa zawodowego?

Wykres 1 jest ilustracją odpowiedzi uzyskanych na pytanie: *Czy orientacja zawodowa prowadzona w szkole zaspokaja Twoją ciekawość na temat zawodów?*

Dla znaczącej części respondentów – 13% pierwszoklasistów, 21% drugoklasistów, 28% trzecioklasistów i 23% czwartoklasistów – zakres oferowanej przez szkołę informacji zawodowej jest niewystarczający. Prowadzona przez szkołę orientacja zawodowa częściowo zadowala około 50% pytaných uczniów klas I – IV.

Odpowiedzi, które padły na kolejne pytanie – *W jakim stopniu, wg Ciebie, szkoła pomaga w planowaniu przyszłości edukacyjno-zawodowej?* – ilustruje **wykres 2**.

Znaczna ilość uczniów (szczególnie klas I – 44%) wystawiło ocenę niedostateczną w zakresie udzielanej im pomocy w planowaniu przyszłości edukacyjno-zawodowej. 56% drugoklasistów, 45% pierwszoklasistów i 30% trzecioklasistów pomoc tę określiło jako dostateczną. Żaden z uczniów klasy II i III nie dał jej oceny bardzo dobrej, a zaledwie 3% pierwszoklasistów określiło ją jako dobrą. Zastanawiające jest, że

uczniowie klas IV dobrze oceniają pomoc szkoły w tej dziedzinie (aż 74%), ale może to być związane z tym, że są to uczniowie techników odbywający praktyki zawodowe.

Następne pytanie ankiety dotyczyło oceny propozycji powołania szkolnego doradcy zawodowego – *Czy, wg Ciebie, korzystne dla uczniów byłoby powołanie Szkolnego Doradcy Zawodowego i Banku Informacji Zawodowej, który pomagałby w planowaniu kariery edukacyjno - zawodowej?*

Pomysł ten spotkał się z aprobatą zdecydowanej większości badanych – poparło go 90% uczniów klas I i 82% uczniów klas II, 80% klas III oraz 88% uczniów klas IV. Niewielki odsetek badanych nie popiera pomysłu utworzenia banku informacji zawodowej lub nie ma zdania w tej kwestii – **wykres 3**.

Nawet ten krótki fragment wyników badań wyraźnie przedstawia stan poradnictwa zawodowego w przeciętnej polskiej szkole.

Wydaje się, że nie jest błędem „rozsianie” treści dotyczących kariery edukacyjno - zawodowej młodego człowieka w różnych przedmiotach oraz kierowanie ich z rozlicznych źródeł. Jednak klamrą spinającą powinien być wspólny front wychowawczy wszystkich podejmujących tę tematykę nauczycieli oraz jeden nauczyciel koordynujący ich działania – inspirujący, kontrolujący i odpowiadający za ich jakość. Tu dostrzegamy miejsce dla szkolnego doradcy zawodowego, a na początek wykorzystanie bazy w postaci Banku Informacji Zawodowej.

Powodzenie zalecenia ministerstwa w sprawie zatrudniania szkolnych doradców zawodowych w szkołach tak naprawdę zależy od stopnia zrozumienia przez decydentów oraz społeczeństwo ważności tego obszaru działalności edukacyjnej i jej skutków, zazwyczaj odległych w czasie.

Zmiany w świadomości społecznej zachodzą wolno, dlatego nieustannie należy wyraźnie podkreślać, że praca Szkolnego Doradcy Zawodowego oraz Szkolnego Banku Informacji Zawodowej to działania z obszaru długofalowej profilaktyki bezrobocia.

Zakończenie

Praca nad Szkolnym Bankiem Informacji Zawodowej trwała kilka miesięcy. W tym czasie uczestniczyliśmy w Dniach Przedsiębiorczości organizowanych w naszej szkole, przeprowadziliśmy ankietę z orientacji zawodowej, zaprezentowaliśmy zarys naszej pracy podczas Rady Pedagogicznej. Analiza ankiety, pokazała, że istnieje duża potrzeba na doradztwo zawodowe w szkole. Uczniowie chcą wiedzieć jak najwięcej o kierunkach nauczania w szkole, szukaniu pierwszej pracy czy studiowaniu. Interesuje ich zarówno praca i nauka w Polsce jak i za granicą.

Prezentacja o naszej pracy, pokazana na Radzie Pedagogicznej wzbudziła duże zainteresowanie nauczycieli. Na pewno będą oni korzystać z udostępnionych materiałów w czasie prowadzenia godzin wychowawczych. Sami również chcą dostarczać kolejne materiały do wykorzystania.

W swojej pracy wykorzystaliśmy wiedzę i materiały zdobyte w trakcie studiów podyplomowych „Szkolny doradca zawodowy”. W części przeznaczony dla nauczycieli odnaleźć można konspekty i scenariusze zajęć, zarówno integracyjnych, jak i z doradztwa zawodowego, propozycje ankiet dla uczniów, podstawowe słownictwo z orientacji zawodowej czy filmy dydaktyczne. Dla uczniów przygotowaliśmy teczkę o zawodach, informacje o możliwości studiowania, podjęciu pierwszej

pracy, o Europejskich Służbach Zatrudnienia, wolontariacie. Uczeń będzie mógł również skorzystać ze wzorów dokumentów potrzebnych w trakcie poszukiwania pracy, jak również zapoznać się z adresami stron internetowych związanych tematycznie z nauką i pracą.

Bank Informacji Zawodowej będzie miał stałe miejsce w sali komputerowej, w której pełnione będą dyżury. Miejsce to będzie się rozwijać i służyć pomocą uczniom, nauczycielom i pedagogom Kłodzkiej Szkoły Przedsiębiorczości.

BIBLIOGRAFIA

Edukacja zawodoznawcza i edukacja projakościowa w szkole, red. Andrzej Krajna, Leszek Ryk, Krystyna Sujak- Lesz, Wrocław 2005.

Klasyfikacja zawodów i specjalności, MPiPS, Warszawa 1995

Prognozy rynku pracy i zapotrzebowanie na kwalifikacje, red. Teresa Kupczyk, Wrocław 2005.

Szkolny doradca zawodowy, KOWEZiU, Warszawa 2003.

Vademecum informacyjne doradcy zawodowego, K. Lelińska, G. Sołtysińska, M. Gruza, MEN, Warszawa 2005

Strony internetowe :

1. <http://www.ohpdlaszkoły.pl>.
2. <http://www.drogowskazy.edu.pl/>
3. <http://www.mpips.gov.pl>.
4. <http://www.eures.praca.gov.pl/>
5. www.junior.org.pl
6. <http://www.ksp.klodzko.pl/>
7. <http://www.men.gov.pl/www.men.gov.pl>
8. <http://www.doradca.cen.uni.wroc.pl/>
9. <http://www.lcez.lublin.pl>